

Dynamiek van het Nederlandse platteland

- › **Prof.dr. Dirk Strijker**
- › Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen –
Rijksuniversiteit Groningen (NL)

Slide 1

RUG1

To set the date:

- * >Insert >Date and Time

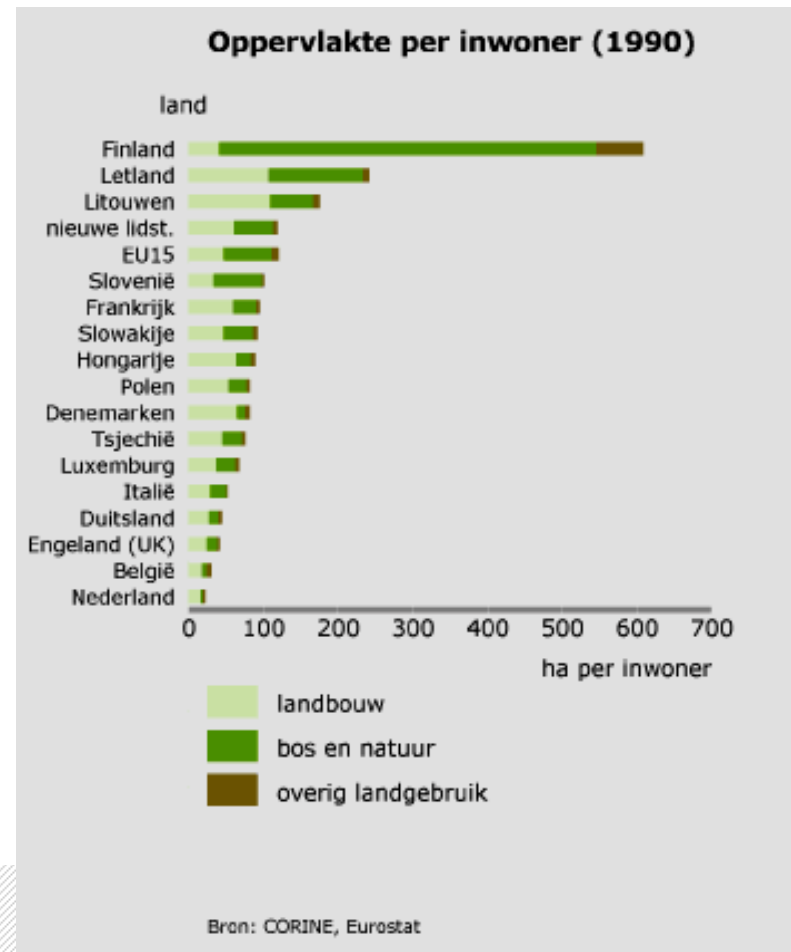
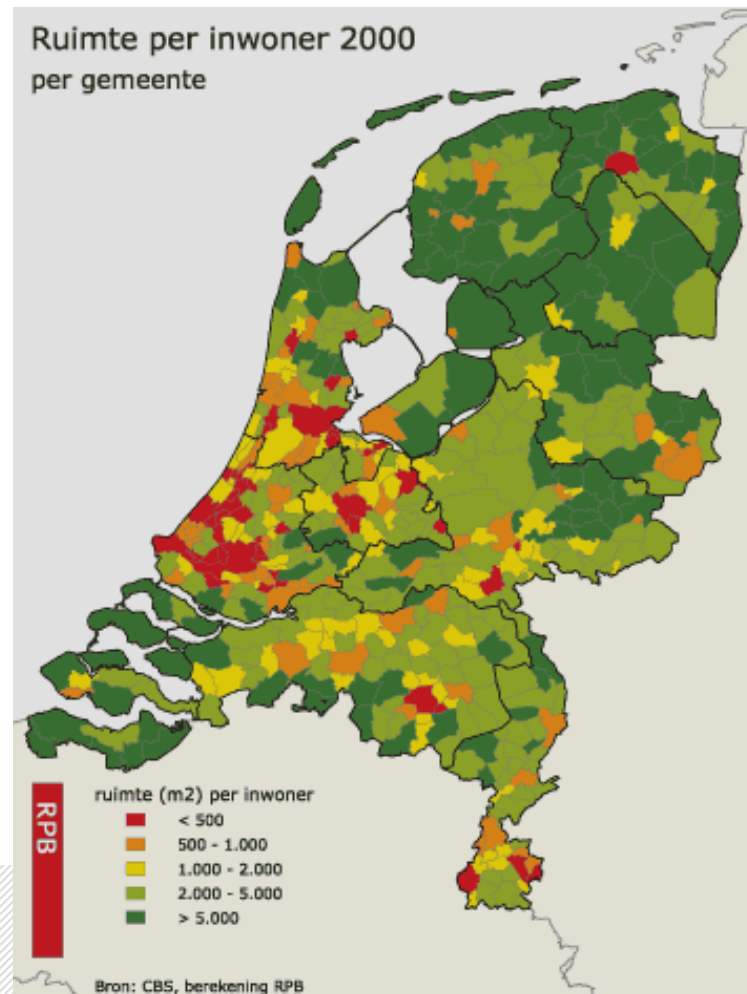
- * At Fixed: fill the date in format mm-dd-yy

- * >Apply to All

RUG; 30-8-2007

DRUKTE !!!!

- › Belangrijkste verandering op het Nederlandse platteland 1990-heden: aandacht voor natuurbehoud en –ontwikkeling
- › Daarnaast: veranderingen in de landbouw

Aandeel landbouw in de plattelandseconomie: *werkgelegenheid*

- › Plattelandsprovincies $\pm 6\%$
  - Drenthe: 5,5% + 1,5% agro-industrie
  - Fryslân: 6% + 3% agro-industrie
  - Noord-Holland: 2% + ?
- › Landbouwgebieden: Veenkoloniën 8% incl. agro-ind.
- › Gemeten in *toegevoegde waarde* is aandeel landbouw wat lager, naar oppervlakte veel hoger: >60%
- › Landbouwaandeel is nog steeds licht dalend

Aandeel landbouw in de plattelandseconomie: *besteedbaar inkomen*

- › Kleine perifere dorpjes: $\pm 15\%$
- › De overige 85% komt vooral via pendel binnen

Landbouw: minder bescherming en prijsdruk

- › Twee antwoorden
  - Nevenactiviteiten
  - Schaalvergroting: vrijkomende gebouwen

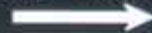
Nevenactiviteiten

- › Nevenactiviteiten zijn meer in handen van burgers dan van boeren!!
- › Perspectief van nevenactiviteiten is meer hobbymatig dan bedrijfsmatig: *‘lifestyle entrepreneur’*
  - Niet gericht op groei
  - Geen factor om als economische drager veel van te verwachten

MINI - CAMPING
"DE DEELDERIJ"
0592 - 508090

Schaalvergroting in de landbouw

- › Vanaf 1990 is het aantal landbouwbedrijven in Nederland met 40% afgenomen
- › De **grond** wordt veelal door een ander landbouwbedrijf in gebruik genomen
- › De **gebouwen** niet: de overnemer groeit en heeft geen belang bij klein en gedateerd gebouw
- › Resultaat: **vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen**

Waarom *wel* hergebruik?

- › Eigenaar
  - Gebouw en locatie vertegenwoordigen waarde
- › Koper
  - Goedkoop gebouw voor 'laagwaardige' activiteiten
  - Vergunningen hebben waarde
- › Overheid
  - Beeldbepalend
  - Heritage
  - Vestigingsplaats voor nieuwe economische drager
    - Ter vervanging van verloren drager

Beeldbepalend

university of
groningen

mm-dd-yy | 14

Heritage

university of
 groningen

mm-dd-yy | 15

Nieuwe economische drager

Waarom *geen* hergebruik

- › Eigenaar/bewoner/buren willen geen overlast
- › Trekt ongewenste activiteiten aan (hennepplantages)
- › Ongewenste activiteit op **die** plaats (hier geen garage)
- › Nieuwe activiteit leidt tot verrommeling landschap (opslag buiten het gebouw)
- › Outdated/lelijk gebouw dat de kwaliteit van het landschap geen goed doet

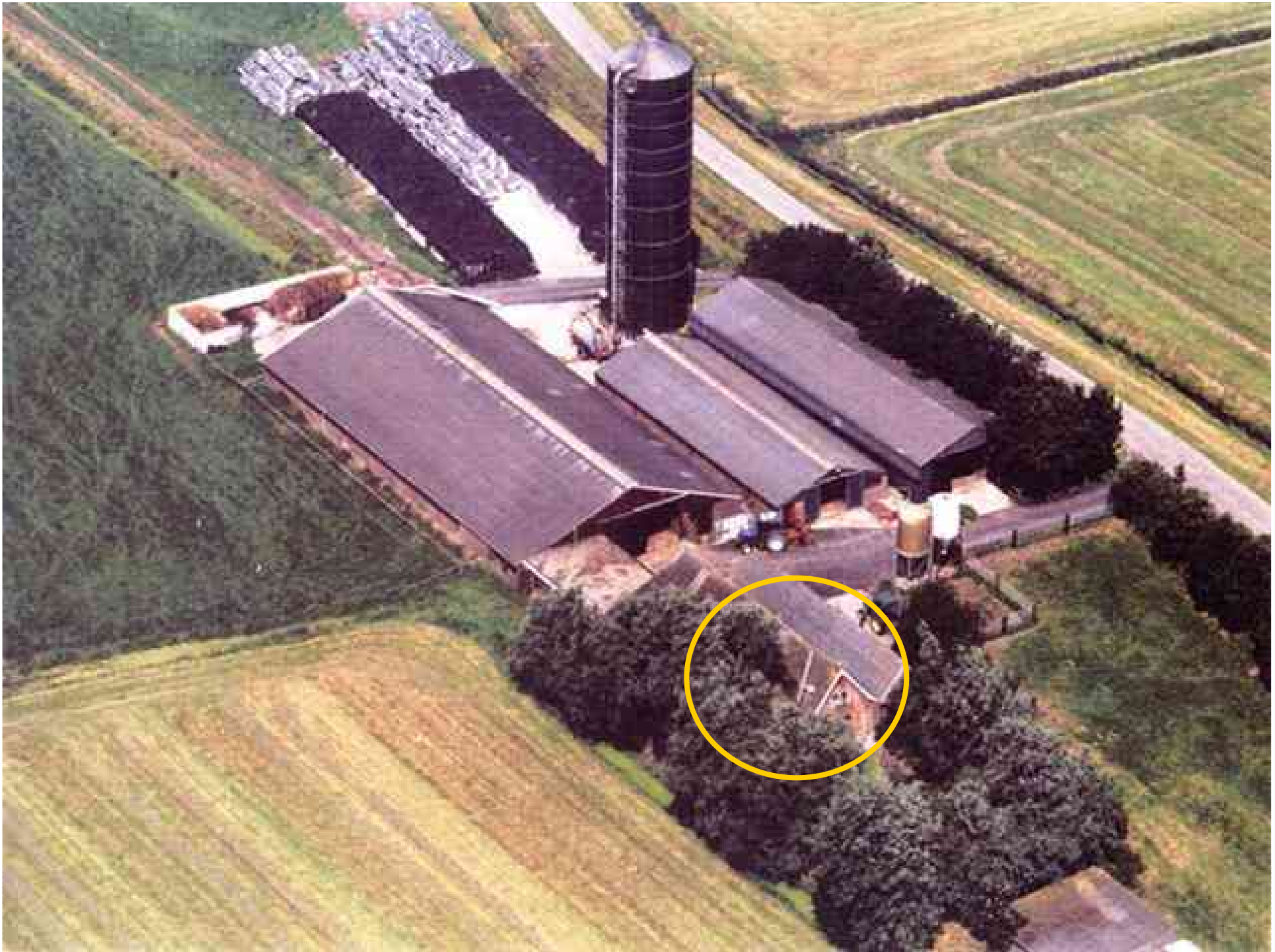

Statement onderzoek Fryslân

- › Boerderijen die een woonfunctie krijgen blijven authentieker en netter dan boerderijen die een bedrijfsfunctie krijgen
- › En beide blijven authentieker dan voortgaande agrarische bedrijfsvoering

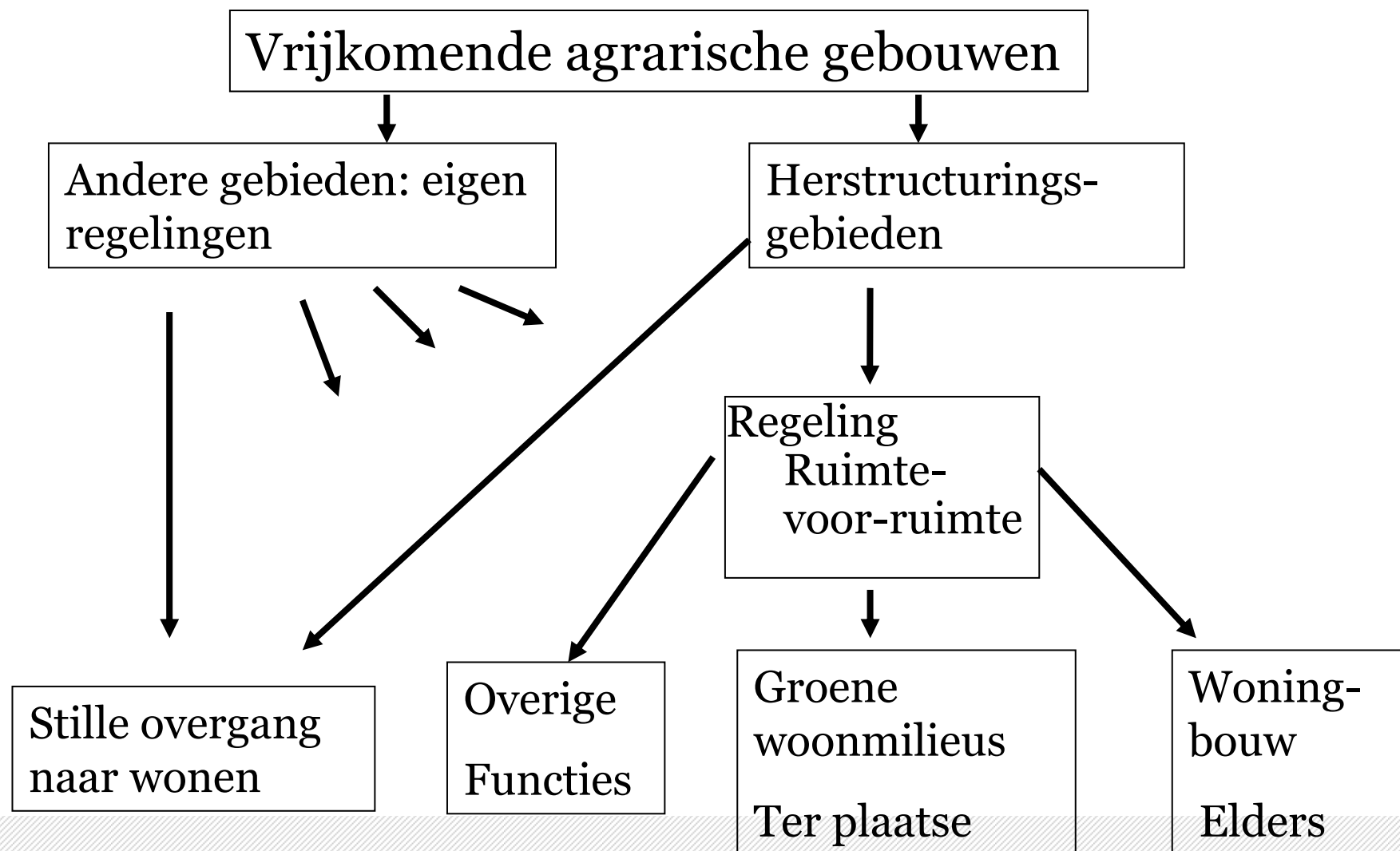

Kracht en tegenkracht

- › Er zijn dus krachten vóór hergebruik, maar ook krachten tegen hergebruik
- › In centraal georganiseerd Nederland ligt de balans bij **NIET** hergebruiken
- › Toch ook positieve prikkels voor hergebruik (wonen of andere functies)
  - Via Ruimte-voor-ruimte
  - Via andere lokale of provinciale regelingen: maatwerk, afhankelijk van lokale situatie

Ruimte voor ruimte

- › Doel: Afbraak ongewenste en overbodige agrarische gebouwen (varkensschuren, kippen schuren, kassen)
- › Eigenaar wordt gecompenseerd :
niet met geld, maar met bouwkwavels

Ruimte voor ruimte

- › Nationaal ingezet in 5 provincies waar intensieve veehouderij gesaneerd wordt:
  - Voor elke 1000 m² sloop van stallen één woonlocatie terug, ter plaatse of elders
- › Per 2006 was er 3,2 milj. m² afgebroken, met als compensatie:
  - 4400 woningen elders
  - 180 woningen op de kavel

Ruimte-voor-ruimte

- › Veel provincies hebben inmiddels vergelijkbare regelingen ontwikkeld
- › Maatwerk
- › Gaat vaak maar om een paar gevallen
- › Uitzondering: glastuinbouw/kassen

Ruimte voor ruimte

- › Truc: eigenaren worden buiten het overheidsbudget om gecompenseerd :
niet met geld, maar met bouwkwavels

Wonen/bedrijven

- › 90% van de vrijkomende boederijen verandert stilletjes in woonfuncties
- › Max. 10% krijgt bedrijfsfuncties
- › Klein deel wordt gesloopt
  - Sloop is wel belangrijk bij losstaande stallen en schuren (ruimte-voor-ruimte regeling)

university of
groningen

mm-dd-yy | 27

Dank voor uw aandacht

